

Petrol Piyasasında Farklılaştırılmış Akaryakıt Uygulaması

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (“**EPDK**”; bağlama göre “**Kurul**”), 04/12/2003 tarih ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 1 inci, 3 üncü ve 7 nci maddelerine dayanarak hazırladığı 18/07/2019 tarihli ve 8730 sayılı “Farklılaştırılmış Akaryakıtlar Hakkında Kurul Kararı” (“**Karar**”); 24 Temmuz 2019 tarih ve 30841 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir. EPDK’nin 08/10/2020 tarih ve 9602 sayılı kararıyla Karar’da yeni düzenlemelere gidilmiş, 10 Ekim 2020 tarih ve 31270 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konmuştur.

Karar, farklılaştırılmış akaryakıtın tanımlanmasına ve piyasaya sunumuna ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla hazırlanmış; katkı maddesi eklenerek bir veya birden fazla özelliği iyileştirildiği lisans sahiplerince beyan edilerek farklı bir ticari isimle piyasaya arz edilen farklılaştırılmış akaryakıtın takibine ve kullanıcıya sunumuna ilişkin usul ve esaslar ise Karar’ın kapsamı olarak belirlenmiştir.

A) Farklılaştırılmış Akaryakıt

Farklılaştırılmış akaryakıt; 14/10/2008 tarihli ve 27024 numaralı Resmi Gazete’de yayımlanan Petrol Piyasası Fiyatlandırma Sistemi Yönetmeliği’nin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (n) bendinde “Farklılaştırılmış Ürün” olarak tanımlanan akaryakıtı ifade etmekte olup farklılaştırılmış ürün; belirlenmiş resmi isimli akaryakıtlar için mevzuatta öngörülen tüm koşulları taşıyan ancak aynı resmi ismin kapsamı içerisinde farklı ticari isimler kullanılarak belli bir akaryakıtın birden fazla ticari türünün oluşturulmasıyla piyasaya sunulan akaryakıtı ifade etmektedir.

Katkı maddeleri, akaryakıt ürünlerinin özelliklerini iyileştirmeye matuf organik ve inorganik maddeleri; katkılama, akaryakıtın ismini değiştirmeksizin, özelliğini iyileştirmek maksadıyla ve her halükarda hacmen % 0,5’i aşmayacak şekilde katkı maddesi ilavesini; teknik düzenleme, petrolün ve madenî yağın, ilgili idarî hükümler de dahil olmak üzere, standartları, ölçüleri, özellikleri, işleme ve üretim yöntemleri, bunlarla ilgili terminoloji, sembol, ambalajlama, işaretleme, etiketleme ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri hususlarından biri veya birkaçını

belirten ve uyulması zorunlu olan her türlü düzenlemeye karşılık gelmektedir. Diğer kodlu akaryakıt (“DKA”) ise EPDK’ya “Diğer” olarak bildiri yapılan ve fiyat farkı uygulanan akaryakıtı belirtmektedir.

B) Katkı Maddesi ve Takibi

Dağıtıcı lisansı sahipleri, farklılaştırılmış akaryakıtı piyasaya sunmadan önce, kullanılacak katkı maddesinin akaryakıtın özelliklerini hangi şekilde ve ölçüde iyileştirdiğine ilişkin asgari olarak Karar’ın ekinde (Ek-1) yer alan bilgileri ve raporları EPDK’ya sunmakla yükümlüdür. Raporların yabancı bir dilde olması durumunda, orijinal raporla birlikte Türkçe tercümesi de EPDK’ya sunulacak; raporun yeterli veya anlaşılır görülmemesi durumunda ise EPDK ilave bilgi veya açıklama isteyebilecektir. Farklılaştırılmış akaryakıtın piyasaya sunumu, başvurunun Kurul tarafından onaylanması sonrasında yapılır.

Bu amaçla kullanılacak katkı maddesi, akaryakıtı teknik düzenlemelere aykırı hale getirmemeli ve metalik unsurlar içermemelidir. Katkı maddesinin ulusal markerin özelliklerini bozmayacak nitelikte olması ve kullanılan bütün katkıların toplamının hacmen akaryakıtın % 0,5’inin (binde beşinin) üzerinde olmaması zorunludur.

Farklılaştırılmış akaryakıt elde edilmesine ilişkin katkı maddesinin edinimine ve akaryakıtta katkılanmasına ilişkin her türlü bilgi, belge ve rapor gerektiğinde EPDK tarafından talep edildiğinde sunulmak üzere dağıtıcı lisans sahibi tarafından en az 5 yıl süreyle saklanır. Konuya ilişkin raporların asgari olarak ay başı ve ay sonu katkı stoku ve her bir katkılama işlemine ilişkin bilgileri içermesi zorunludur.

C) Piyasaya Sunum

Farklılaştırılmış akaryakıtın kullanıcılara sunumunda ve/veya herhangi bir mecrada bu konuda yapılan reklamda ve/veya duyuruda; lisans sahiplerinin, EPDK’ya veya muvafakati olmaksızın herhangi bir kamu kurum veya kuruluşuna herhangi bir atıfta bulunması ve bu anlama gelebilecek ibarelere yer vermesi yasaklanmıştır. Karar’da farklılaştırılmış akaryakıtın reklam, pazarlama ve sunumunda EPDK’ya sunulan bilgiler haricinde hiçbir bilgiye yer verilemeyeceği düzenlenmiştir.

Bayilik lisansı sahipleri, farklılaştırılmış akaryakıtın satıldığı dispenserlerin üzerinde veya yakınında farklılaştırılmış akaryakıtla ilişkin Karar'ın ekinde (Ek-2) yer alan formata uygun ve kolayca okunabilecek boyutta bilgilendirme metnini bulundurmakla yükümlüdür. Farklılaştırılmış akaryakıtın, dağıtıcılar arası akaryakıt ticaretine ise izin verilmemiştir.

DKA ikmali, bayilik lisansı sahipleri tarafından tüketicinin bu konudaki açık talebi olmadan gerçekleştirilmeyecektir. DKA'nın farklılaştırılmış akaryakıt olması zorunluysen, her farklılaştırılmış akaryakıtın satışının DKA olarak yapılması zorunlu değildir. DKA satışının yapılacağı akaryakıt istasyonlarında, DKA olmayan akaryakıtın satışa hazır bulundurulması gerekmektedir. DKA olmayan akaryakıtın herhangi bir sebeple geçici olarak tüketiciye sunulmaması durumunda DKA için fiyat farkı uygulanamaz.

Kullanılan katkı maddesi ve katkılama oranı, EPDK'ya başvuru aşamasında sunulan raporlardaki ile aynı olmak zorundadır.

D) Sorumluluk

Farklılaştırılmış akaryakıtın iddia edilen özellikleri taşıdığına ilişkin ispat yükümlülüğü dağıtıcı lisansı sahibine aittir. EPDK tarafından gerekli görülmesi halinde, herhangi bir aşamada dağıtıcı lisansı sahibinden ilave testler uygulaması talep edilebilir. Bu testlere ilişkin her türlü gider dağıtıcı lisansı sahibi tarafından karşılanır. Dağıtıcı lisansı sahipleri, 06/07/2007 tarihli ve 26574 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 1240 sayılı Bayi Denetimine İlişkin Usul ve Esaslar başlıklı Kurul Kararı kapsamında oluşturulan istasyon otomasyon sistemi ile farklılaştırılmış akaryakıtın kullanıcılara sunumunun takibini yapmakla yükümlüdür. Aynı türden farklı ticari isimlerdeki akaryakıtların karışması durumunda bu akaryakıt DKA olmayan ürünün fiyatı ile satılabilir.

Dağıtıcı lisansı sahipleri, bayilerinin Karar'da yer alan hususlara uyup uymadığını etkin bir şekilde takip etmekle yükümlüdür. Dağıtıcı lisansı sahiplerinin Karar kapsamında yanıtıcı bilgi vermesi, bilgi saklaması veya lisans sahiplerinin açıkça bu Karara aykırı eylemlerde bulunması durumunda, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun ilgili maddelerine göre idari yaptırım uygulanacaktır. Dağıtıcı lisansı sahipleri, bayilerini ve bayilerde görevli personeli, bu Kurul Kararında yer alan haklar ve yükümlülüklerle ilişkin bilgilendirmelidir.

Karar'da farklılaştırılmış olsun veya olmasın akaryakıtların ticari isimlendirilmesinde veya tüketiciye sunumunda “euro diesel”, “eurodiesel”, “eurodizel”, “euro dizel” vb. ibarelere yer verilmeyeceği de düzenlenmiştir¹.

E) Geçiş Süreci

Karar'da; farklılaştırılmış akaryakıt tanımına uygun akaryakıt satışı yapan dağıtıcı lisansı sahipleri, en geç 01/03/2021 tarihine kadar durumlarını bu Karar'a uygun hale getirmekle yükümlü kılınmış; bu tarihe kadar ise dağıtıcı lisansı sahiplerinin “İşaretleme ve Katkılama Bildirimi”ni Kuruma sunarak akaryakıtlara katkılama yapabileceği ifade edilmiştir. Bu tarihe kadar Karar'ın eki (Ek-1) ile talep edilen bilgi ve belgeleri EPDK'ya sunarak gerekli onayı almayan veya faaliyetlerini bu Karar'a uygun hale getirmeyen dağıtıcı lisansı sahiplerinin 01/03/2021 tarihinden sonra farklılaştırılmış akaryakıt satışı gerçekleştiremeyeceği belirtilmiştir.

F) Karara Aykırılıklar

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 4 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrası ile 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi sırasıyla şu şekildedir:

“Lisans, sahibine lisansta yer alan faaliyetin yapılması ile bu konularda taahhütlere girişilmesi haklarını verir.

Lisans ile tanınan haklar; bu Kanunun, ilgili diğer mevzuatın ve lisansta yer alan kayıtlı hususların yerine getirilmesi koşuluyla kullanılır.

...”

“Bu Kanuna veya ilgili mevzuata aykırı faaliyet gösterilmesi hâlinde sorumluları hakkında Kurulca aşağıdaki idari para cezaları uygulanır:

---

¹ Karar'ın 6 ncı maddesinde, bu hususu düzenleyen hükmün 01/01/2022 tarihinde yürürlüğe gireceği düzenlenmiştir.

...

h) Yukarıda belirtilenlerin dışında kalan ancak bu Kanunun getirdiği yükümlülüklerle, ikincil mevzuat veya lisans hükümlerine, Kurul kararlarına uymayanlara Kurumca yüz on bin Türk Lirasından az olmamak ve beş yüz elli bin Türk Lirasını geçmemek üzere² fiilin işlendiği tarihten bir önceki yılda ilgili lisansa konu petrol piyasası faaliyetine ilişkin net satış hasılatının binde sekizi oranında idari para cezası uygulanır.

...”

Petrol Piyasası Kanunu'nun yukarıda verilen ilgili hükümlerinden hareketle, Karar'da yer alan hükümlere aykırılık; Petrol Piyasası Kanunu'nun 4 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrası kapsamında değerlendirilecek, 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi çerçevesinde idari para cezasına konu olacaktır.

Karar'da yer alan hükümlere aykırılığın söz konusu olması durumunda, uygulanacak idari para cezasının alt ve üst limitleri 2020 yılı için 134.838-674.190³ TL olarak belirlenmiştir.

Süresinde ödenmeyen ilgili para cezası, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında tahsil edilmek üzere vergi dairesine gönderilir. Cezaya konu fiilin iki yıl geçmeden aynı kişi tarafından tekrarlanması durumunda, idari para cezası iki kat olarak uygulanacaktır. İdari para cezasına karşı yargı yoluna başvurulması, ilgili vergi dairesine cezaya ilişkin banka teminat mektubu verilmediği sürece, tahsil işlemlerini durdurmaz. Tahsil işlemlerinin durdurulabilmesi için ilgili Vergi Dairesine idari para cezası tutarı kadar teminat mektubu verilmesi gerekmektedir.

---

² Söz konusu idari para cezası tutarı 2020 yılı için güncellenmiş olup güncel tutar Dipnot-3'te yer almaktadır

³ 5015 Sayılı Petrol Piyasası Kanununun 19 uncu Maddesi Uyarınca 2020 Yılında Uygulanacak İdari Para Cezaları Hakkında Tebliğ'de yer alan idari para cezası tutarı, 31/12/2019 tarih ve 30995 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve alt ve üst limit olarak 134.838-674.190 Türk Lirası olarak belirlenmiştir.